

Clowner utan Gränsers effektrapport för 2019

1.1 Beskriv organisationen i termer av juridisk enhet, verksamhetsområden och geografisk täckning

Clowner utan Gränser (org.nr. 802402–6521) är en ideell förening med säte i Stockholm.

Clowner utan Gränsers syfte är att utifrån demokratisk grund sprida hopp och glädje till människor som drabbats av krig, katastrofer eller befinner sig i andra utsatta situationer. Clowner utan Gränser är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation som ger stöd åt människor oavsett kön, etnisk bakgrund, religiös övertygelse, sexuell läggning, genusuttryck eller funktionalitet.

Clowner utan Gränser arbetar med scenkonstnärliga uttryck och beprövade metoder för att stärka utsatta människors psykosociala hälsa runt om i världen. Till allmänheten ska Clowner utan Gränser sprida information om verksamheten i syfte att väcka opinion och engagemang.

Clowner utan Gränser är en del av Clowns Without Borders International.

Sedan starten 1996 har Clowner utan Gränser arbetat runt om i världen. Under 2019 arbetade vi i Syrien, Bangladesh, Palestina, Nigeria, Kamerun, Libanon, Jordanien, Brasilien, Kambodja, Indien och Sverige.

1.2 Redogör för rapporteringens avgränsningar med beaktande av t.ex. verksamhetsområde, geografi, tidsperiod etc.

Denna rapport kommer behandla Clowner utan Gränsers verksamhet under 2019.

2.1 Beskriv problemet ni adresserar och för vilken/vilka målgrupp(er)

Clowner utan Gränser arbetar för att sprida skratt, hopp och drömmar till barn som lever i extrem utsatthet. Många av de barn och unga vi möter lever i några av världens mest komplexa konfliktsituationer – vi vet att det är avgörande att jobba för att ge dessa barn andra minnen än krig och kränkningar, att utveckla deras fantasi och ge dem verktyg för att hantera trauman, frustration, rädslor och oro. Clowner utan Gränser arbetar främst gentemot barn och unga men vi utbildar också personal och volontärer från andra organisationer i våra kreativa metoder.

2.2 Redogör för vilken typ av resurser ni använder för att nå tänkta effekter

Clowner utan Gränser använder oss av mänskliga resurser för att nå tänkta effekter. Våra artister är medlemmar i organisationen och är verksamma inom allt ifrån musik, magi, fysisk komedi, teater, clown, akrobatik, cirkus, dans och pedagogik. Det som alla har

gemensamt är att de använder sin kompetens och sitt engagemang för att stärka människor i utsatthet, skapa livslust och bidra till att utveckla den psykosociala hälsan hos barn. Under 2019 gjorde 31 artister verksamhet och turnerade till några av världens värst påverkade områden.

Många fler är också ideellt engagerade i Clowner utan Gränser och driver organisationen framåt. I styrelsen finns kompetens inom allt ifrån barns rättigheter, internationella relationer, artisteri och kultur till insamling, kommunikation, organisation och strategi. Då artisterna är vår kärna finns också ett artistråd som liksom styrelsen och valberedningen väljs på föreningens årsmöte. Alla dessa människor tillsammans, artister, fotografer, styrelse, valberedning och artistråd, gjorde 2019 ideella insatser värt 760 arbetsdagar (beräknat på en 8-timmars arbetsdag). Det är över två års ideellt arbete till ett värde av över en miljon kronor.

2.3 Redogör för vilka aktiviteter ni genomför för att nå tänkta effekter

Clowner utan Gränserns metod bygger på scenkonstnärligt arbete som kombineras med pedagogik och har sin utgångspunkt i humor och skratt. Varje år skickar vi några av Sveriges bästa clowner, cirkusartister och musiker till några av världens värst drabbade platser. Flyktingläger, ungdomsfängelser, barnhem, samhällen drabbade av krig och naturkatastrofer – hit åker vi för att med psykosocialt arbete genom scenkonst skapa hopp, frigöra livskraft och stärka självkänslan hos de barn som behöver det allra mest.

Clowner utan Gränserns metod kan liknas vid en trappa:

På trappans första steg har vi föreställningar, det som ofta ses som kärnan i vår verksamhet. Föreställningarna är avgörande för kommande steg i trappan och på sikt för resultatet i våra projekt. Föreställningarna skapar inspiration hos barnen som får se något de aldrig eller sällan tidigare sett. Det skapar tillit mellan våra team och lokalsamhället (vårdnadshavare, personal och formella/informella ledare) genom att bjuda in alla att delta. Tack vare att de ger en visuell bild av vad vi gör skapar de förståelse hos lokal personal och partners som kommer inbjudas till att delta i workshops/utbildningar. På vissa platser vi arbetar finns en skepsism mot nya initiativ – genom att hela lokalsamhället får delta vid föreställningen motverkar vi tvivel och vilja i detta.

På trappans andra steg har vi workshops för barn och unga. Tack vare att de sett föreställningen har de en bild av vad workshopen kommer innebära. Föreställningarna har skapat inspiration, nyfikenhet och vilja att delta. Workshops är ett sätt att låta barnen själva testa aktiviteter och utforska sina förmågor och fysiska aktivitet. Detta bidrar till att stärka både individer och grupper.

På trappans tredje steg har vi utbildning/fortbildning av lokal personal. I samarbete med andra organisationer utbildar Clowner utan Gränser lokal personal som arbetar i program och verksamheter för barn. Tack vare att även de har sett föreställningar kan de visualisera vad de kommer att lära sig och vilka effekter detta får. De har sett barnens reaktioner på föreställningarna och på så vis får en konkret bild av vad aktiviteterna som de själva kommer kunna leda, kan bidra till. Vi ger personal lekfulla verktyg för att möta

barn och bär på svåra minnen, trauman eller rädslor. I flyktingläger har vi även tränat ungdomar till att bli glädjeambassadörer så de kan hantera sina trauman med lek och aktivitet istället för att verka destruktivt och våldsamt. Dessa ungdomar fungerar som ambassadörer för andra barn och sprider sina kunskaper vidare.

2.5 Redogör för de effekter på längre sikt som ni vill åstadkomma, samt när i tid de förväntas realiseras

Syftet med Clowner utan Gränsers arbete är att genom kultur, lek och humor – språk som barn och unga själva talar, stärka psykosocial hälsa med fokus på stärkt självkänsla, gemenskap, fantasi och kreativitet, samt motverka våld, frustration och apati. På så vis lägger vi en grund för en framtid utan våld och krig, där alla har möjlighet att växa och utvecklas. Genom att bidra till välmående barn och unga är vi med och lägger grunden för en hållbar värld där fred, hälsa och jämställdhet är verklighet för alla världens barn.

3.1 Ange organisationens totala verksamhetskostnader under rapporteringsperioden (utan beaktande av effektrapportens angivna avgränsningar i 1.2)

Clowner utan Gränsers verksamhetskostnader under 2019 var 8 799 745 kr.

4.1 Redogör för prestationer

Under 2019 mötte och skrattade Clowner utan Gränser med 31 608 personer direkt och ytterligare 25 000 personer indirekt. Detta genom 597 genomförda aktiviteter – föreställningar, workshops, lekaktiviteter och utbildningar för lokal personal. I Sverige drevs två projekt, ett med veckovisa aktiviteter under ett halvår och det andra med fyra längre turnéperioder under året. Under 2019 gjordes och 21 turnéer/projektinsatser internationellt. Det internationella arbetet genomfördes av 31 artister som donerade sin tid i ideella insatser. Denna ideella arbetsinsats motsvarar ett värde om drygt en miljon kronor. Verksamheten bedrevs i 14 länder: Bangladesh, Brasilien, Indien, Jordanien, Kambodja, Kamerun, Libanon, Myanmar, Nigeria, Palestina, Tanzania, Sverige, Sydsudan och Syrien.

2019 inleddes med en milstolpe! Clowner utan Gränser kom efter många års försök in i Syrien och kunde för första gången sedan kriget bröt ut, arbeta direkt med syriska artister från olika delar av landet. I Syrien höll vi en utbildning för tolv syriska artister. De tränades i våra kreativa metoder för att på så vis kunna fortsätta arbetet på sina respektive hemorter. Allt för att kunna nå så många barn och unga som möjligt som drabbats av det nu nioåriga kriget och ge dem psykosocialt stöd.

Strax efter Syrien gjorde vi ett flertal turnéer till Bangladesh och de enorma lägren i Cox Bazar dit den förföljda rohingyaminoriteten flytt. Här arbetade våra artister fram nya och kreativa metoder kopplade till flickors rättigheter och hygien för att kunna utbilda personal på plats så de är bättre rustade att möta krisen – och nå fler barn med nödvändig information på ett inkluderande och lekfullt sätt.

Vidare fick Clowner utan Gränser, efter många års hårt arbete, inträde till Gaza i Palestina där vi genomförde en utbildning för kvinnliga artister och pedagoger. De för nu vidare sina nyvunna kunskaper till andra kvinnor och flickor som är väldigt utsatta i det stängda samhället.

Även här hemma i Sverige har vi utbildat både volontärer från andra organisationer och personal inom exempelvis skola, vård och omsorg, kultursektorn och många fler. som arbetar med asylsökande till vardags. Genom att ge dem nya kunskaper och inspiration kan de nu möta den utsatta målgruppen på ett bättre sätt.

Men vi har inte bara lett utbildningar. Clowner utan Gränser artister har också turnerat till platser runt om i världen till barn i utsatthet. Vi har mött och skrattat med barn på flykt från terrorgruppen Boko Haram i Nigeria och Kamerun, gett stöd till flickor och kvinnor genom kreativitet i Mellanöstern, lekt med barn drabbade av klimatkatastrofer orsakade av människan i Prey Lang-skogen i Kambodja och Amazonas i Brasilien. Vi har fortsatt arbetet för barnen som växer upp i Indiens red light district, drivit två projekt i Sverige, ett av dem med veckovisa aktiviteter för utvisningshotade barn och det andra för ungdomar och familjer i asylprocess. Oavsett projekt och land är målet alltid detsamma, att ge barn och unga i utsatthet en stunds lättnad från kaos, våld och oro, för att skapa nya glada minnen, stärka deras självkänsla och deras drömmar, något som på sikt ger hopp om framtiden och skapar fred.

6.1 Utvärdera prestationer i förhållande till använda resurser, tidigare resultat, andras resultat och/eller satta mål

Sett till använda resurser är Clowner utan Gränser stolta över den verksamhet och prestationer vi genomfört 2019. Mycket av det har vi att tacka våra artistmedlemmar som engagerar sig ideellt i organisationen. Under 2019 var artister, styrelse och fotografers volontärinsatser värt en miljon kronor.

Under året började vi också arbeta allt mer med tydligare teman, exempelvis flickors rättigheter, med Wash-sektorn, i krig och konflikt mm. Genom att arbeta mindre projektbaserat och mer tematiskt kan vi också få en större långsiktighet i verksamheten.

Clowner utan Gränser mötte färre barn 2019 än vad vi gjort många andra år. Men om en ser till hur många barn vi mötte indirekt med våra metoder var det fler. 2019 la vi nämligen en hel del resurser på utbildningar av personal och volontärer från andra organisationer. Genom att ge dessa personer, som finns på plats på en daglig basis i miljöerna vi arbetar, verktyg, kan ännu fler barn mötas på ett lekfullt och inkluderande sätt.

Clowner utan Gränser planerar vår verksamhet och organisation utifrån en femårsstrategi som sedan delas upp i delmål per år som också kan revideras. Nedan presenteras några av de mest centrala delmålen för 2019 och om de uppfyllts eller ej.

- 1. Clowner utan Gränser har möjlighet att bidra med egen insats i projekt eller delvis själva finansiera projekt.**
Uppfyllt. Under 2019 gjorde Clowner utan Gränser två turnéer som var egenfinansierade och artistledda. I Kambodja arbetade artisterna med ursprungsbefolkningen Kuy vars levnadsförhållande är hotade på grund av att skogen där de lever är hotad av illegal avverkning och kommersiella intressen och i Altamira, Brasilien, där ursprungsbefolkningen tvingats fly på grund av bygget av den enorma dammen Belo Monte hydroelectric powerplant.
- 2. Clowner utan Gränserns internationella arbete sker med fokus på långsiktighet/kvalité (snarare än kvantitet i antal länder/turnéer).**
Uppfyllt. Ett arbete som kommer att fortsätta. Beskrivs vidare under 6.3
- 3. Clowner utan Gränser har en ny modell för medlemskap.**
Uppfyllt.
- 4. Clowner utan Gränser har en ny grafisk profil som bättre förmedlar vår vision och mål och Clowner utan Gränser arbetar efter en kommunikations- och digitalstrategi**
Uppfyllt.
- 5. Clowner utan Gränser erbjuder kontinuerlig kompetensutveckling och former för kunskapsöverföring mellan artister.**
Uppfyllt. Under 2019 togs en grundutbildning fram och genomfördes på Stockholms Dramatiska Högskola. Regelbundna aktiviteter för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling anordnades. Ett tre dagar långt kollo för artister anordnades.
- 6. Clowner utan Gränserns nätverk består av 500 artister redo att åka ut.**
Målet har reviderats. En utökad artistbas är inte längre en prioritet för Clowner utan Gränser. Fokus är istället att bevara engagemanget hos befintliga artister, aktivt rekrytera från särskilda grupper och utöka vårt samarbete med artister internationellt.
- 7. Nära samarbete med andra Clowns Without Borders chapters, artister och projekt.**
Uppfyllt. Under 2019 gjordes ett flertal turnéer tillsammans med andra Clowner utan Gränser-organisationer och internationella artister.
- 8. Clowner utan Gränser har ökat tillgängligheten av program och metodmaterial.**
Delvis uppfyllt. Arbetet har påbörjats under 2019 men kommer fortsätta 2020.
- 9. Clowner utan Gränser har ett stabilt artistråd med ett tydligt uppdrag och nära förankring till kansli och styrelse.**
Uppfyllt

10. Clowner utan Gränsers verksamhet är kvalitetssäkrad genom förbättrade utvärderingar och monitoring.

Delvis uppfyllt. Vi har påbörjat arbetet med att skapa ett övergripande utvärderingssystem som går att detaljera och anpassa till varje projekt. Under 2020 planeras att på att påbörja arbetet med en baseline som går att mäta och följa upp i slutet av varje projekt.

6.3 Utifrån periodens resultat, dela lärdomar och vad ni avser göra för att upprätthålla och förbättra resultatet i framtiden

Något Clowner utan Gränser arbetat med en tid och planerar att fortsätta med, är att ställa om från en projektbaserad verksamhet till tematisk. Detta kommer bidra till att vi får en alltmer sammanhängande och långsiktig verksamhet. I Clowner utan Gränsers femårsstrategi följande övergripande tematiska områden bestämda:

- För utsatta barn i Sverige
- För fredsfrämjande arbete i krig och konflikt
- Katastrofinsatser
- Flickors rättigheter och jämställdhet

2019 utvecklade vi vårt arbete med *trainings of trainers*, alltså utbildningar för personal och volontärer från andra organisationer. Dessa leddes av många olika artister på många olika platser. För att samla ihop allt detta arbete skulle vi nu behöva ta hem alla kunskaper, metoder och erfarenheter och analysera och utvärdera dessa. Målet är att kunna förpacka dem tydligare för framtida samarbeten.

En viktig del för att både säkerställa kvalitén i vårt scenkonstnärliga och pedagogiska arbete, samt våra artisters mående och engagemang, är det artistråd som skapades för ett par år sedan. Artistrådet fungerar som en fokusgrupp under styrelsen som arbetar särskilt med det artistiska perspektivet och våra metoder. I artistrådet sitter artister och medlemmar som väljs på årsmötet samt en artist ur styrelsen och artistansvarig för kansliet för att hålla samarbetet och kommunikationen mellan dessa organ stark.

Eftersom Clowner utan Gränser är en organisation som vilar på ideella krafter är också våra artisters engagemang, och att bibehålla detta, centralt för organisationens utveckling och fortlevnad. Detta arbetar vi med aktivt på många olika sätt men är något vi ständigt måste säkerställa och utveckla. Förutom medlemsaktiviteter, fortbildning och erfarenhetsutbyten gjorde vi 2019 en satsning och startade en podcast – *Hoppet*. Podden är ett artistinitiativ och programleds och produceras av en av Clowner utan Gränsers artister. Det är också just våra artister och deras arbete och erfarenheter som är fokus för podcasten. Förutom att detta är positivt ur en kommunikativ synvinkel, då informationsspridningen är varumärkesstärkande, är podden också ett sätt att lyfta fram artisterna och deras engagemang vilket kan vara självstärkande och uppmuntrande.

7.1 Ange definitioner för de mätetal som ni använder för att mäta prestationer

Clowner utan Gränser utvärderar samtliga projekt kvantitativt och kvalitativt.

Följande indikatorer mäts kvantitativt på plats i samband med varje aktivitet.

Ansvarig för detta är turnéledare och lokal personal.

- Antal deltagare
- Könsfördelning (flicka/pojke/annan)
- Åldersfördelning

Följande metoder används för att mäta effekter kvalitativt:

- Intervjuer: Projektmålet utvärderas genom att efter aktivitet (där det är möjligt) genomföra korta intervjuer som behandlar upplevelse, känsla och vad som uppskattades.
- Observation: Turnéledare och lokal personal observerar deltagarnas respons.
- Deltagarutvärdering: Deltagande personal får fylla i enkla utvärderingsformulär som lyfter metoder och effekter.
- Partnerutvärdering: Skriftlig och muntlig utvärdering med partner i anslutning till aktivitetens avslut samt efter 2–3 månader för att få deras input på hur metoderna används och vilka effekter de ger.

Intern utvärdering

För att utvärdera Clowner utan Gränserns interna arbete, förberedelser, genomförande och stöd genomförs interna utvärderingar med deltagande artister/turnéledare. Dessa syftar till att effektivisera, stärka och utveckla vårt interna förberedelsearbete, genomförande och efterarbete. Då verksamheten är beroende av ideella insatser från artister är det avhängigt att Clowner utan Gränser gör sitt yttersta för att erbjuda en säker, inkluderande och effektiv arbetsmiljö.

Följande metoder används:

- Dagliga avstämningar med artisterna om hur aktivitet och upplägg fungerat.
- Individuella utvärderingar med varje deltagande artist efter hemkomst
- Gemensam utvärdering med teamet samt projektledare. Eftersom projektledaren inte är på plats är denna information av stor vikt för projektets fortsatta utveckling.